

Värskas Gümnaasiumi ainekava põhikooli 3. kooliastmele	
Ainevaldkond:	Loodusained
Õppeaine:	AJALUGU
Klass:	7. klass
Tundide arv õppeaastas:	70
Rakendumine:	1.09.2021, täiendatud 2021.
Koostamise alus:	Põhikooli riiklik õppekava; Värskas Gümnaasiumi põhikooli õppekava
<p>1. Õppeaine kirjeldus</p> <p>Ajalugu õppides omandavad õpilased kultuuriruumis orienteerumiseks vajalikke teadmisi oma kodukoha ja maailma minevikust ning kultuuripärandist. Aine vahendusel suunatakse õpilane teadvustama, analüüsima ja kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende omavahelisi seoseid ja seoseid tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi. Ajalooõpetus aitab kaasa teistes õppeainetes õpitava tervikuks sidumisele ning kujundab oskust mõista minevikunähtuste mõjul toimuvat arengut.</p>	
<p>2. Õppe- ja kasvatuse eesmärgid</p> <p>Põhikooli ajalooõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb huvi mineviku vastu; 2) tunneb oma kodukoha ajalugu, Eesti ajalugu, Euroopa ning maailma ajalugu ajastut kõige enam klassi iseloomustavate sündmuste ja isikute kaudu; 3) kasutab ajaloo põhimõisteid õiges kontekstis, eristab ajaloofakti tõlgendusest ning arvamusest, näeb ja sõnastab probleeme ning esitab neist lähtudes küsimusi ja pakub lahendusteid; 4) leiab, üldistab, tõlgendab, kasutab ja hindab kriitiliselt ajalooteavet ning allikate usaldusväärsust; 5) väärtustab kultuurilist mitmekesisust ja oma rolli kultuuripärandi säilitajana ning määratleb end oma rahva liikmena; 6) mõistab ühiskonna mitmekesisust, kujundab ning põhjendab oma arvamust, analüüsib ja hindab oma tegevust ning näeb ja korrigeerib oma eksimusi; 7) tunneb ja kasutab erinevaid õpivõtteid, tekstiliike ja teabeallikaid, väljendab oma teadmisi ning oskusi suuliselt ja kirjalikult ning kasutab õppetegevuses IKT vahendeid. 	
<p>3. Õpitulemus</p> <p>Maailm keskajal 476–1492</p> <p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab läänikorda, feodaalset hierarhiat, seisuslikku ühiskonda, naturaalmajandust ning talupoegade ja feodaalide elulaadi; 2) teab kiriku osa keskaja ühiskonnas nii kultuuripärandi säilitajana kui ka maailmapildi kujundajana; 3) teab, kuhu tekkisid keskaegsed linnad, ning kirjeldab keskaegse linna eluolu; 4) iseloomustab Frangi riigi osatähtsust varakeskaegses ühiskonnas ja Frangi riigi jagunemise tagajärge; 5) iseloomustab araabia kultuuri ja selle mõju Euroopale, näitab kaardil araablaste vallutusi; 6) kirjeldab viikingite elu, nimetab ja näitab kaardil nende retkede põhisuundi; 7) toob esile ristsõdade eesmärgid ja tulemused; 8) nimetab Eesti muinasmaakondi ja suuremaid linnuseid, iseloomustab eestlaste eluolu muinasaja lõpul, Eesti ristiusustamist ning muistset vabadusvõitlust; 	

- 9) teab, kuidas kujunes Bütsantsi riik ja tekkis Vana-Vene riik;
- 10) seletab mõisteid paavst, patriarh, piiskop, preester, munk, nunn, senjäär, vasall, feodaal, pärisori, Inglise parlament, raad, tsunft, gild, Hansa Liit, Mõõgavendade Ordu, Liivi Ordu, romaani stiil, gooti stiil, koraan, Muhamed, mošee, Meka;
- 11) teab, kes olid Karl Suur ja Justinianus I, ning iseloomustab nende tegevust.

Maailm varauusajal 1492–1600

Õpilane:

- 1) teab, kuidas mõjutasid varauusaegset ühiskonda maadeavastused, tehnoloogia areng ja reformatsioon;
- 2) kirjeldab Eesti arengut 16. sajandil, majanduse ja linnade arengut ning reformatsiooni mõju;
- 3) seletab Liivi sõja põhjusi ja tagajärgi;
- 4) seletab mõisteid maadeavastused, reformatsioon, protestandid, luteri usk, renessanss, humanism;
- 5) teab, kes olid Kolumbus, Martin Luther ja Leonardo da Vinci, ning iseloomustab nende tegevust.

4. Õppesisu

Maailm keskajal 476–1492

Keskaegse maailmapildi mõju maailma ajaloole, keskaja ühiskonna üldiseloomustus ja perioodiseering. Läänikord, eluolu. Kiriku ja kultuuri osa keskajal, ristiusu õpetuse alused, ristisõjad, keskaja ülikoolid ja teadus, romaani ja gooti stiil. Frangi riik, Frangi riigi teke, riik Karl Suure ajal, Frangi riigi jagunemine, kolm tuumikala: Itaalia, Prantsusmaa ja Saksamaa. Araablased. Araabia ühiskond, Muhamed. Islam, araabia kultuur ja selle mõju Euroopale. Bütsants, Bütsantsi tugevuse põhjused, Justinianus I, Vana-Vene riik. Linnad ja kaubandus, linnade teke ja eluolu, hansakaubandus Põhja-Euroopas, tsunftikord, linnade valitsemine. Põhja-Euroopa ja Eesti. Skandinaavia eluviis ja ühiskond, viikingite retked. Eesti keskajal, eluolu muinasaja lõpus. Muinasmaakonnad, muistne vabadusvõitlus ja ristiusustamine, ühiskonna struktuur. Valitsemine, Liivi Ordu. Linnad. Keskaja ühiskond Saksamaa, Inglismaa ja Prantsusmaapäitel. Saksa-Rooma keisririik, parlamendi kujunemine Inglismaal, Prantsusmaa ühendamine. Eluolu keskajal. Asustus, tegevusalad ja eluolu kodukohas muinasaja lõpul.

Maailm varauusajal 1492–1600

Ühiskond varauusajal, tehnoloogia, uue maailmapildi kujunemine. Tehnoloogia areng, majandussuhted, humanism, kujutav kunst, Leonardo da Vinci. Suured maadeavastused. Ameerika avastamine, maadeavastuste tähendus Euroopale ja Euroopa mõju avastatud maades. Reformatsioon Saksamaal. Martin Luther. Eesti 16. sajandil, reformatsioon, haldusjaotus ja linnad. Liivi sõja põhjused ja tagajärjed

5. Õppetegevus

Ajalooõpetuse kaudu kujundatakse erinevaid oskusi:

- 1) oskus orienteeruda ajas ning analüüsida ajaloolise keskkonna kujunemist;
- 2) ajaloomõistete tundmine ja kontekstis kasutamine;
- 3) küsimuste esitamine ajaloo kohta ning neile vastamine;
- 4) funktsionaalne kirjaoskus, kriitiline mõtlemine, arutlusoskus, järelduste tegemine ja seoste loomine ning oma seisukoha kujundamine ja põhjendamine;
- 5) empaatia, oskus asetada end kellegi teise olukorda ajastut arvestades; koostöö- ja konfliktilahendusoskus;
- 6) allikaanalüüs ja töö ajalookaardiga, info leidmine erinevatest teabeallikatest, selle kasutamine ja hindamine, suuline ja kirjalik eneseväljendus ning IKT vahendite kasutamine.

Võimaldatakse nii individuaal- kui ka ühisõpet (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd, õppekäigud, praktilised tööd, töö arvutipõhiste õpikeskkondadega ning veebimaterjalide ja teiste teabeallikatega), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks.

Kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud

käsitlust. Õppemeetodite valikul lähtutakse nüüdisaegse õpikäsituse põhimõtetest. Rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja –vahendeid.

6. Hindamise põhimõtted

Ajaloo õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade ajalooõpetuse õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Õpitulemusi kontrollides tuleb jälgida teadmiste (ajaloolise sõnavara) ja oskuste tasakaalu. Oluline on ka üldpädevuste arendamine ning jälgimine.

Õpitulemuste kontrollimise ja hindamise vormid on mitmekesised, sisaldavad suulist ja kirjalikku küsitlust, tööd kaartide, dokumentide, allikmaterjali ja piltidega, referaadi ja uurimistöö koostamist, loovtöid, grupitöid ning arutluse kirjutamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle hindamist ja võrdlemist, katkendi põhjal vastamist, kommenteerimist ning usaldusväarsuse üle otsustamist. Üksikfaktide teadmisele tuleb eelistada tähtsamate ajaloosündmuste ja nähtuste analüüsi nõudvaid ülesandeid. Olulist rõhku pannakse konteksti mõistmisele ning sündmuste omavaheliste seoste leidmiseks suuremas pildis.

Arutluse puhul hinnatakse vastavust teemale, ajastu ja teemakohaste faktide tundmist, analüüsi, võrdlemise ja seoste loomise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu.

Hinnatakse ja tagasisidestatakse ka erinevaid oskuseid nii grupitööde kui ka individuaalülesannete puhul, näiteks esinemis- ja suhtlemisoskust, koostööd, kriitilist mõtlemist, visuaali ning loovust ja panustamist.

7. Füüsiline õppekeskkond, õppekäigud

Õpikeskkond valitakse vastavast teemast lähtudes ja selleks võib olla õppeklass, arvutiklass, õppekäik. Klassiruumis on võimalik liigutada mööblit erinevate rühmatööde- ning aktiivõppemeetodite läbiviimiseks. Võimalusel viiakse läbi tunde ka õues.

Vähemalt korra aastas külastatakse mõnda mäluasutust (muuseum, arhiiv jm) ning kutsutakse külla külalisesinejaid.

Klassis on olemas atlased, Euroopa-, maailma- ja Eesti kaardid.

8. Õppematerjalid

- 1) Inna Põltsam-Jürjo, Pärtel Piirimäe, Ursula Vent. Keskaeg. Ajalooõpik 7. klassile. I ja II osa. AS BIT 2011. Juurde kuulub ka töövihiku kaks osa
- 2) digitaalsed õpikeskkonnad (histrodamus, e-Koolikott, muuseumite virtuaalnäitused, hariduslikud virtuaalmängud, ajaloofilmid, jm)
- 3) õpetaja ettevalmistatud materjalid (esitlused, õppevideod, töölehed, mängud)
- 4) erinevad teooriaosa toetavad videomaterjalid ümberpööratud klassiruumi põhimõtte rakendamiseks, näiteks Kristo Siigi videotunnid ning muud eesti- ja inglise keelsed videod.
- 5) ajaloo atlas põhikoolile. Regio 2002

Muud ajaloo teemalised ajakirjad ja ajalehe väljalõiked.

9. Üldpädevuste kujundamine

- 1) Kultuuri- ja väärtuspädevus
- 2) Sotsiaalne ja kodanikupädevus
- 3) Enesemääratluspädevus
- 4) Õpipädevus
- 5) Suhtluspädevus
- 6) Matemaatika-, loodusteaduste ja

10. Lõiming ainevaldkondadega

- 1) Keel ja kirjandus
- 2) Võõrkeeled
- 3) Matemaatika
- 4) Sotsiaalsained
- 5) Kunstiained
- 6) Kehaline kasvatus
- 7) Valikained: pärimusõpetus

11. Läbivad teemad

- 1) Elukestev õpe ja karjääri plaanimine
- 2) Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus
- 3) Tervis ja ohutus
- 4) Kultuuriline identiteet
- 5) Teabekeskond
- 6) Tehnoloogia ja innovatsioon

tehnoloogiaalane pädevus 7) Ettevõtlikkuspädevus 8) Digipädevus		
--	--	--